

paragraaf 2:

Deze manieren gebruiken we om de welvaart te meten:

Bruto nationaal product per hoofd (bnp/hoofd).

- Dat is alles wat er in een jaar verdiend wordt over de hele bevolking, gedeeld door het aantal inwoners.
- Om de vergelijking mogelijk te maken is het uitgedrukt in euro's of dollars.
- In NL is het bnp/hoofd €25.000 & in Ivoorkust €1100. In werkelijk is dit kleiner omdat:

De koopkracht

- Dat betekent dat voor hoeveel je iets kan kopen voor 1dollar. In arme landen kun je veel meer doen met 1 dollar.
- formele- en informele sector
- In de formele sector wordt alles wat wordt verdient opgegeven aan de belasting dienst. Dit telt mee in het bnp/hoofd. Maar in de informele sector (bijv. straatvegers & kleine boeren), verdienen de mensen wel geld maar dat wordt niet mee telt in het bnp/hoofd.

beroepsbevolking

De beroepsbevolking zijn alle mensen die werken en de werkelozen. De beroepen kun je weer in delen in:

- **Primair:** landbouw, mijnbouw & visserij
- **Secundair:** industrie, ambacht, bouw
- **Tertiair:** handel, verkeer overheidsdiensten & banken

Hoe meer mensen in de tertiaire zone zitten hoe rijker het land.

De wereldlanden kun je indelen in 3 groepen:

centrumlanden (Singapore, VS & NL)

- Dit zijn de meest ontwikkelde landen. Hier is de productiviteit hoog (er zijn veel producten). Ze hebben een hoog inkomen en ze spelen een belangrijke in de wereldhandel.

semiperiferie (Zuid-Korea, Brazilië en China)

- Dit zijn landen die op al een eind op weg zijn in hun ontwikkeling. De landbouw wordt minder belangrijk, de industrie is goed bezig en er komt meer aandacht voor de diensten sector.

periferie

- Dit zijn arme landen waar landbouw het belangrijkste middel van bestaan is. De mensen hebben maar 2 dollar per dag te besteden, 35 van de 64 armste landen liggen in Afrika onder de Sahara.

paragraaf 3:

De welvaart van het land hoeft niets te zeggen over het welzijn (leefomstandigheden) (maatschappelijke welvaart). Dat meet je door: levensverwachting

- Dat is hoe oud de mensen worden, dat ligt aan de hygiëne, voedselvoorziening en de zorg. In arme landen is er dus veel kindersterfte.

koopkracht

(zie S2)

alfabetiseringsgraad

- Hieraan kun je zien hoeveel er mensen kunnen lezen en schrijven. In arme landen is dit laag omdat:
- kinderen moeten al vroeg werken, en als ze een paar jaar op school hebben gezeten vergeten ze het toch weer omdat ze op het land werken
- weinig onderwijsvoorzieningen

Deze factoren vormen samen de VN-welzijnindex.

Volgens de VS neemt het welzijn toe, omdat er steeds meer mensen naar school gaan gaat de levensverwachting ook omhoog.

Sociale ongelijkheid

- Het bnp/hoofd berekend het gemiddelde, maar het zegt niet hoeveel arme mensen er zijn.
- De welvaart is ook niet gelijk verdeeld, dat is meestal zo in de ontwikkelingslanden. Die grote verschillen noem je: sociale ongelijkheid.

Regionale ongelijkheid

- In sommige landen komen veel toeristen die luxe hotels bezoeken aan de kust. Maar in het binnenland is er veel armoede.
- Veel mensen gaan dan ook naar de stad en de kust om een beter leven te zoeken.
- De tegentelling arm-rijk komt je overal tegen.
- Als er gebieden zijn met grote welvaart ongelijkheid heet dat: regionale ongelijkheid.

Je kunt goederen indelen in 3 soorten:

grondstoffen

- ze zijn nog niet bewerkt: karton, ijzererts
- halffabricaten
- zijn al wel bewerkt maar nog niet af

eindproducten

- sportschoenen, spijkerbroeken & auto's

paragraaf 4:

Doordat er meer communicatie en transport is kunnen er meer goederen worden verhandeld en getransporteerd. Dit noem je globalisering (het proces dat ze meer met elkaar verbonden worden)

De globalisering ontstaat door 3 ontwikkelingen:

Multinationale onderneming (MNO)

- Vanaf 1975 kwamen steeds meer grote bedrijven die meerdere fabrieken hebben en kantoren. Die zich wereldwijd gaan verspreiden. Ze sluiten dan een fabriek in een rijk land en openen die in een arm land. Omdat je de mensen daar makkelijker kan afzetten, door lage lonen te geven.

Handelsbelemmeringen verdwijnen

- Vanaf 1990 openen landen zich meer open voor de wereldhandel (India & China). En in dat jaar viel de Sojet-Unie, dus in Azië gebeurt dat ook.
- De Europese Unie helpt daar bij.

Communicatiemiddelen

- De wereld krimpt, omdat er zoveel technische dingen zijn (computers enz.). Maar ook het vervoer is goedkoper en sneller omdat er nu vliegtuigen en treinen enz. zijn.

Gevolgen van de globalisering voor arm en rijk

Vroeger:

- arme landen exporteren een grondstof en de rijke landen (centrum) maakt er een halffabricaat en een eindproduct van.

Nu

- maken de MNO's de producten waar het het goedkoopste is. Dus steeds meer arme landen exporteren halffabrikanten en eindproducten.
- Veel spullen die worden gemaakt in de BRIC-landen (Brazilië, Rusland, India & China), die profiteren dan door de globalisering. De wereld economie groeit met 3,5% per/jaar de BRIC-landen haalt dubbele cijfers.

De landen in Afrika onder de Sahara (Sub-Sahara) spelen nauwelijks mee in de wereldhandel omdat:

- geen belangrijke grondstoffen.
- niet belangrijk voor MNO's.
- niet aantrekkelijk voor toeristen.
- veel corruptie, slecht bestuur en oorlog.

paragraaf 7:

NL is economisch een groot land:

- 1 van de 7 grootste havens die landbouwdingen exporteert.
- grootste investeerders in de VS
- veel grote MNO's (Unilever, Philips & Shell)
- waterbouwkunde

Handelsbalans:

- is het overzicht van de waarde van goederen die in- en uitgevoerd worden.
- Een land dat meer geld uitvoert dan invoert heeft een positieve handelsbalans. Hierdoor verdient een land dus aan het buitenland via de export van goederen. Maar het kan ook door de toerisme. Of door overboekingen uit en buitenland verdienen loon, dit gebeurt vaak in arme landen, arbeidsmigranten.

Betalingsbalans:

- geeft een overzicht over alle inkomsten en uitgaven met het buitenland.
- NL handelsbalans bestaat uit veel verschillende goederen maar het meeste uit industrieel producten.
- De grondstoffen worden hier gemaakt tot dure eindproducten. en die worden voor een groot deel weer geëxporteerd naar het buitenland, via de haven en Schiphol

Nederlandse MNO's vestigen zich nu over de hele wereld, veel arbeidsintensieve bedrijven (veel mensen nodig om een product te maken) hebben zich gesticht in laagloonlanden. Want daar is alles goed koper.

NL heeft een goede ligging:

- aan de rand van de EU.
- monding van de Rijn en Maas.
- ligt aan de Noordzee.
- welvarend en dichtbevolkt achterland (gebied dat voor de aan- en afvoer van goederen afhankelijk is van een haven).
- over land en lucht is NL goed verbonden.

paragraaf 8:

Vestigingsfactoren: redenen voor een bedrijf om zich op een bepaalde plek te vestigen

Die van NL zijn:

- goede ligging en bereikbaarheid
- gerichtheid van NL op het buitenland
- goed opgeleide bevolking met meerdere talen
- lage belasting voor buitenlandse bedrijven in NL

Door dat NL lid is van de EU, verdwijnen de grenzen.

Goederen die door de EU gaan komen via NL binnen. Er zijn dus veel transportbedrijven in NL. Distributieland (land dat een belangrijke rol speelt in de verdeling van goederen over het achterland) dus.

Maar omdat er heel veel files zijn, bij Rotterdam is er te weinig ruimte en op Schiphol kunnen ze het vliegverkeer nauwelijks aan dus dreigt er gevaar.

paragraaf 9:

NL kun je indelen in centrum enz. maar de welvaart verschillen zijn klein, omdat:

NL is klein.

- Dus weinig natuurlijke omstandigheden en je reist elke dag naar de werk. Dit woon-werkverkeer (forensisme), veroorzaakt de files.
- Gebieden met een achterstand worden geholpen door de overheid
- door het aanleggen van infrastructuur (alle voorzieningen die nodig zijn om verkeer mogelijk te maken, bijv. wegen, spoorlijnen en havens en pijpleidingen en digitale verbindingen) en het aanleggen van bedrijfsterreinen om bedrijven te lokken. Dit gebeurt vooral in de periferie.

In de periferie hebben veel mensen een lage loon en wonen er veel bejaarden.

- De woonomgeving die de rijke mensen aantrekken zijn in de buurt van bossen en die aan de rand van de randstad liggen

Ongelijkheid in de regio.

- In de grote steden van minder te besteden dan in de randsteden, omdat de rijken zijn verhuist naar een groenere buurt.

Ongelijkheid in de buurt.

ruimtelijke segregatie: wanneer er in een stad een grote scheiding is tussen woonwijken van verschillende beroepsgroepen op basis van inkomen en/of afkomst.

Dat is vaak in grote steden.

De armere gedeeltes wonen vaak niet-westerse allochtonen, hier is vaak de opleiding laag en de criminaliteit hoog.